

Nr 275

Av fru Sandström och herr Helén, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Ekonomisk information.

Under punkt 73, bilaga 9, sjunde huvudtiteln, i årets statsverksproposition begärs ett anslag på 100 000 kr. till Ekonomisk information. Denna organisation startade 1949. Motiveringen till verksamheten angavs vara, att den höjda levnadsstandarden och den utbyggda socialpolitiken endast var möjlig att realisera om produktionen kunde visa fortsatt ökning. Vad som då låg närmast till hands att uppmärksamma var de faktorer, som verkade hindrande på en fortsatt produktionsökning, exempelvis brist på arbetskraft inom vissa nyckelområden, onödigt frånvaro från arbetsplatsen, överörlighet på arbetsmarknaden m. m. Med hänsyn till förhållanden på exportens område ansågs det vara av betydelse att propagera för sparsamhet med material. Tyngdpunkten i verksamheten skulle ligga på analys av de ekonomiska förhållandena för att därvid »på ett naturligt sätt presentera de krav, som läget ställde på ökade offentliga och enskilda insatser».

Bakom verksamheten i fråga ställde sig staten jämte arbetsmarknadens organisationer, SAF, LO och TCO. Staten har dock haft huvudansvaret och stått för kostnaderna. Fram till år 1957 har verksamheten dragit en sammanlagd kostnad av drygt 2,5 milj. kr. Arbetet har bedrivits genom broschyrer, pressservice, stöd åt studieverksamhet, film och affischer. Bland de tidigare broschyrerna kan nämnas en 8-sidig sådan rubricerad »Vi sitter i samma båt», som utgick i en upplaga av över 1,5 milj. exemplar och utdelades gratis.

Verksamheten startade under speciella förhållanden och avsåg måhända inte att permanentas. År 1950 förklarades i en framlagd proposition att de behov, som motiverat tillskapandet av informationsorganet, alltjämt kvarstod även om utvecklingen nu fört fram till förhållanden av ändrad karaktär. Det var fortfarande överörlighet på marknaden ehuru man kunde konstatera en påtaglig förbättring. Det sägs vidare att förståelsen för värdet av att produktion och distribution effektiviseras nu var vida större än tidigare. Produktiviteten hade ökat i snabb takt, men det behövdes i alla fall fortsatt upplysning. Just vid detta tillfälle kunde pekats på att knappheten på virke skulle bli kännbar och därför behövdes upplysning angående möjligheten att spara på trä. Dessutom var det av nöden att ge medborgarna en »fortgående upplysning rörande förändringar i det ekono-

miska läget». Detta angavs inte vara någon ny uppgift för det allmänna. Offentliga verk publicerade sedan länge omfattande material angående den ekonomiska utvecklingen. Upplysningen borde dock kunna serveras i en mera allmänt tillgänglig form och detta skulle vara den statliga informationens uppgift.

När man hunnit till 1955 ansågs det att frågan om den fortsatta verksamheten borde tagas upp. För detta ändamål utarbetades en promemoria för frågans allsidiga belysning. Det uppdrogs åt Ekonomisk information att göra denna undersökning om sin egen framtid. Promemorian dagtecknades den 3 september 1955. Här erinras om informationsorganets allmänna uppgift från början. Det gällde då närmast att stödja den av herr Sköld ledda kommittén för produktions- och exportökning. Det sades att det allttjämt fanns produktionshämmande företeelser och den »allmänna samhällsekonomiska problematik», som 1949 motiverade tillkomsten av organet, ansågs allttjämt ha aktualitet. Beträffande frågan om vem som rätteligen bör bedriva upplysningstjänst av ifrågavarande slag ansågs att exempelvis arbetsskydd borde åvila andra organ än Ekonomisk information. Men för mera allmän ekonomisk upplysning fanns enligt Ekonomisk information intet annat organ än detta. Medborgarna måste få »ökad upplysning i grundläggande samhällsekonomiska problem». För organets framtid kunde man uppställa tre alternativ. Enligt det första alternativet kunde verksamheten fortsätta som förut. Enligt det andra alternativet kunde den ekonomiska upplysningstjänsten bortfalla men uppgifterna i övrigt kvarstå. Enligt tredje alternativet kunde verksamheten helt upphöra. Promemorian gick ut på remiss. SAF ansåg det vara en fördel med ekonomisk upplysning för medborgarna men ställde sig tveksam till värdet av en kontinuerlig propaganda. Anslag, som från det allmänna utgick till andra organ, borde inte förmedlas av Ekonomisk information. TCO ansåg, att verksamheten borde bedrivas efter redan utstakade linjer i den mån verksamhet av detta slag inte bedrivs av andra organ. LO erinrade om att när verksamheten startade befann sig folkhushållet i akuta svårigheter men information var för framtiden inte mindre behövlig. Uppgiften att informera om offentlig verksamhet borde vidgas att också omfatta den av landsting och kommuner bedrivna verksamheten.

Sedan remissinstansernas yttranden avgivits, utarbetades en departementspromemoria, dagtecknad i november 1955. Här föreslogs att verksamheten skulle fortsätta med »viss kontinuerlig information» i ekonomiska frågor. Statskontoret hade intet att erinra men ansåg att de anslutna organisationerna borde bidra med kostnaderna. Konjunkturinstitutet hade en positiv inställning till upplysningsverksamhet i statlig regi men hade en del att erinra mot de framlagda planerna. Sedan sålunda beslut om verksamhetens fortsättande fattats, begärdes i 1956 års statsverksproposition medel till den fortsatta statliga upplysningstjänsten. Riksdagen biföll den-

na begäran. I årets statsverksproposition begäres ånyo medel till verksamheten ehuru årets anslag minskats med hälften av fjolårets.

Behovet av upplysning i samhällsekonomiska frågor är en angelägen sak, vilket inte av någon torde bestridas. En omfattande sådan upplysning bedrivs också av folkbildningsorganisationer, brevskolor, korrespondensinstitut liksom i den obligatoriska undervisningen. Härutöver tillkommer den information som populärt ges i dagspress och radio liksom i fackpress. Arbetsmarknadens organisationer bedriver dessutom en fortgående bildningsverksamhet inom de egna leden liksom Industriens produktionsråd även verkar i upplysningens tjänst. Den statliga informationstjänsten, som tillskapades under exceptionella förhållanden för speciella ändamål, torde numera inte ha lika angelägna uppgifter. Om riktpunkten att undanröja produktionshämmande faktorer alltjämt står kvar, torde dessa uppgifter i dagens läge vara så pass komplicerade att ett statligt informationsorgan inte nämnvärt kan påverka utvecklingen. Med hänsyn till dagens ekonomiska situation, då det gäller att på alla punkter försöka spara på de statliga utgifterna, är en utgift av detta slag att betrakta som mindre nödvändig än många andra utgiftsposter, där det varit nödvändigt att åstadkomma en hårdhänt åtstramning. Med stöd av vad här anförts hemställs,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts begäran under punkt 73, sjunde huvudtiteln om ett anslag på 100 000 kr. till Ekonomisk information, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att den av samarbetsorganet Ekonomisk information bedrivna upplysningsverksamheten avvecklas.

Stockholm den 25 januari 1958

Ragnhild Sandström

Gunnar Helén